

ЎЗБЕКИСТОН «ЎЗКОММУНХИЗМАТ» АГЕНТЛИГИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИНИНГ
ҚАРОРИ

354 Туман (шаҳар) ободонлаштириш бошқармалари ходимларининг меъёрланган сонини белгилаш тўғрисидаги йўриқномани тасдиқлаш ҳақида

*Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2009 йил
29 июлда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 1989*

(2009 йил 8 августдан кучга киради)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2009 йил 22 январдаги ПҚ–1045-сон «Ўзбекистон Республикаси аҳоли пунктларини ободонлаштиришни яхшилаш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорини (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2009 й., 4-сон, 22-модда) бажариш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 9 мартдаги 59-сон «Замонавий архитектура-шаҳарсозлик талабларини ҳисобга олган ҳолда аҳоли пунктларини ободонлаштириш ишларини ташкил этиш қоидаларини тасдиқлаш тўғрисида»ги (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2009 й., 10-11-сонлар, 112-модда) ва 2009 йил 1 апрелдаги 91-сон «Ободонлаштириш ходимларини моддий рағбатлантиришни кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2009 й., 14-сон 160 модда) қарорларига мувофиқ Ўзбекистон «Ўзкоммунхизмат» агентлиги ва Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги **қарор қиладилар:**

1. Туман (шаҳар) ободонлаштириш бошқармалари ходимларининг меъёрланган сонини белгилаш тўғрисидаги йўриқнома иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Мазкур қарор Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида давлат рўйхатидан ўтказилган кундан бошлаб ўн кун ўтгандан кейин кучга киради.

**Ўзбекистон «Ўзкоммунхизмат»
агентлиги Бош директори**

У. ХАЛМУХАМЕДОВ

Тошкент ш.,
2009 йил 16 июнь,
07-125-сон

Молия вазири

Р. АЗИМОВ

Тошкент ш.,
2009 йил 16 июнь,
64-сон

Ўзбекистон «Ўзкоммунхизмат» агентлиги ва
Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг
2009 йил 16 июндаги 07-125 ва
64-сон қарорига
ИЛОВА

Туман (шаҳар) ободонлаштириш бошқармалари ходимларининг меъёрланган сонини белгилаш тўғрисида ЙЎРИҚНОМА

Мазкур Йўриқнома Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2009 йил 22 январдаги ПҚ–1045-сон «Ўзбекистон Республикаси аҳоли пунктларини ободонлаштиришни яхшилаш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорининг (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2009 й., 4-сон, 22-модда) ижросини таъминлаш мақсадида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 1 апрелдаги 91-сон «Ободонлаштириш ходимларини моддий рағбатлантиришни кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорига (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2009 й., 14-сон, 160-модда) мувофиқ ободонлаштириш соҳасида ишларни бажариш ва хизматлар кўрсатишда сарфланадиган вақт меъёрлари ва хизмат кўрсатиш ҳудудларидан келиб чиққан ҳолда туман (шаҳар) ободонлаштириш бошқармалари (кейинги ўринларда бошқармалар деб юригилади) ходимларининг меъёрланган сонини белгилайди.

І. Умумий қоидалар

1. Мазкур Йўриқномада қуйидаги тушунчалар қўлланилади.

асосий ишлаб чиқариш ходимлари — ишлаб чиқариш жараёнида бевосита иштирок этадиган ходимлар (усталар, бригадирлар ва ишчилар);

бошқариш меъёрлари — битта раҳбарга бевосита бўйсунадиган ходимларнинг оптимал сони;

бошқарув ходимлари — фармойиш бериш функцияси, ходимларга раҳбарлик қилиш, тегишли қарорларни қабул қилиш, лойиҳалаш жараёнларини назорат қилиш ва тартибга солиш ишларини бажарувчи ходимлар;

ёрдамчи ходимлар — техник ва хизмат кўрсатувчи (бошқарув ва асосий ишлаб чиқариш ходимлари фаолиятини таъминловчи) ходимлар;

муҳандис-техник ходимлар — бошқарув ходимларининг бир қисми бўлиб, муҳандислик-техник таъминот (жумладан лойиҳалаш, муҳандислик-техник ҳужжатларни тайёрлаш, технологик жараёнларни ташкил этиш, смета ҳужжатларини тайёрлаш ва бошқалар) ишларини бажарувчи ходимлар;

намунавий штатлар — бошқарманинг мақсадлари, вазифалари, функциялари ва ишлаб чиқариш дастурларини бажариш учун зарур бўлган доимий ходимлар лавозимларининг рўйхати. Намунавий штатлар асосида штат рўйхати белгиланади.

техник ходимлар — бошқарув ходимлари фаолиятини таъминлаш бўйича техник хизмат кўрсатувчи ходимлар;

хизмат кўрсатиш ходимлари — бино ва ҳудудларга техник ва хўжалик хизмат ҳамда бошқарув ходимларига транспорт хизматини кўрсатиш, шунингдек бошқарманинг бошқарув ва асосий (ишлаб чиқариш) ходимларига бошқа хизматларни кўрсатувчи ходимлар;

ходимларнинг меъёрланган сони — ҳар бир иш турини бажариш учун зарур бўлган вақт меъёрларини ҳисобга олган ҳолда бошқарманинг аниқ мақсадлари, вазифалари ва функцияларини амалга ошириш учун зарур бўлган маълум касбий-малакали ходимларнинг белгиланган сони;

штат рўйхати — намунавий штатлар асосида ишлаб чиқилган, бошқарма раҳбари томонидан тасдиқланадиган, доимий ходимларнинг номи бир хил лавозимлар сони ва маошларининг миқдори кўрсатилган рўйхат.

2. Бошқармалар ходимларининг умумий сони календарь йил давомида бажариладиган ишлар рўйхати ва ҳажмларига мувофиқ уларни бажариш учун сарфланадиган вақт меъёрларини ҳисобга олган ҳолда белгиланади.

3. Ҳар бир бошқармалар бўйича ходимлар штати рўйхати қонунчиликда белгиланган тартибда молия идораларида рўйхатга олиниши шарт.

4. Бошқармалар ходимларини сақлаб туриш, белгиланган тартибда тасдиқланган харажатлар сметаси доирасида амалга оширилиб, таркибига қуйидагилар киради:

иш ҳақи, мукофотлар, қўшимча тўловлар, устамалар ва рағбатлантириш тарзидаги тўловлар;

хизмат сафари харажатлари;

бошқа харажатлар (аниқ кўрсатилган ва асосланган).

II. Бошқарув ва муҳандис-техник ходимларининг меъёрланган сонини аниқлаш

5. Бошқарув ва муҳандис-техник ходимларининг меъёрланган сонини аниқлашда қуйидагиларни ҳисобга олиш зарур:

а) бошқариш меъёрлари.

Бошқаришнинг оптимал меъёрлари қуйидагилардан иборат:

бошқарма раҳбарлари учун — 3 — 5 та тузилмавий бўлинмалар;

тузилмавий бўлинмалар (мустақил бўлим ёки хизмат) раҳбарлари учун — бошқарув ходимлари ва муҳандис-техник ходимлардан иборат 4 — 9 та бўйсунадиган ходимлар;

б) бошқармаларнинг тузилмавий бўлинмаси зиммасига юкланган вазифалар ва функцияларнинг сони ва мураккаблиги;

в) бошқарма фаолиятини белгилайдиган бошқа ўзига хос факторлар.

6. Бошқарув ва муҳандис-техник ходимларининг меъёрланган сони мазкур Йўриқноманинг 1-иловасига мувофиқ белгиланади.

Бошқармаларда мавжуд иш ҳажмларидан келиб чиққан ҳолда бошқарув ва муҳандис-техник ходимларининг меъёрланган сони мазкур Йўриқ-

номанинг 1-иловасида кўрсатилган ходимлар сонидан ҳам камроқ этиб белгиланиши мумкин.

7. Бўлим, хизмат, участка бошлиғи лавозимлари жойлардаги маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан тасдиқланадиган бошқарманинг ташкилий тузилмасидан келиб чиққан ҳолда жорий этилади.

8. Бош мутахассислар, етакчи мутахассислар ва мутахассисларнинг аниқ лавозимлари бошқарманинг тегишли тузилмавий бўлинмаларининг ўзига хос вазифалари ва функцияларидан келиб чиқиб, бошқарма раҳбари томонидан жорий этилади.

9. Ҳар бир бошқармада «Хавфсизлик техникаси бўйича муҳандис» — мутахассис лавозими жорий этилиши шарт.

10. Ходимларнинг умумий сони 200 бирликдан кам бўлган бошқармаларда «Ходимлар бўлими бошлиғи» лавозими ўрнига мутахассислар тоифасига тенглаштирилган «Ходимлар бўйича назоратчи» лавозими жорий этилади.

11. Бошқармаларда «Моддий бухгалтер» ва «Ҳисоб-китоблар бўйича бухгалтер» лавозимлари қуйидагиларга ривож этилган ҳолда жорий этилади: ходимларнинг умумий сони (штати) 300 бирликкача бўлган бошқармаларда — 1 та бирлик;

ходимларнинг умумий сони (штати) 300 бирликдан ортиқ бўлган бошқармаларда — 2 та бирлик.

12. Ҳар бир бошқарув ва муҳандис-техник ходимлари лавозимлари учун бошқарма раҳбари томонидан, бириктирилган хизмат кўрсатиш зонасидан келиб чиққан ҳолда тегишли лавозим мажбуриятлари ва малака талаблари тасдиқланади.

III. Асосий ишлаб чиқариш ходимларининг меъёрланган сонини аниқлаш

1-§. Умумий қоидалар

13. Асосий ишлаб чиқариш ходимларининг меъёрланган сони қуйидагилардан келиб чиққан ҳолда аниқланади:

базариладиган ишларнинг даврийлигини ҳисобга олган ҳолда уларнинг рўйхати ва ҳажмлари;

ҳар бир иш турига сарфланадиган меҳнат (бунда, ушбу ишларга ва шахсий эҳтиёжларга сарфланадиган вақт (ишларни бажаришда меъёрий вақтнинг 3%), дам олиш вақти, шу жумладан меҳнат таътили (6%) ва вақтинчалик меҳнатга лаёқатсизлик вақти (3%) инobatга олиниши зарур);

транспорт ва бошқа техник воситаларига хизмат кўрсатиш меъёрлари.

2-§. Худудларни тозалаш ишларида банд бўлган асосий ишлаб чиқариш ходимларининг меъёрланган сонини аниқлаш

14. Худудларни қўлда тозалайдиган 1, 2 ва 3-разрядли тозаловчилар-

нинг меъёрланган сони ишларнинг вақт меъёрлари, меҳнат операциялари ва иш вақтининг йиллик балансидан келиб чиққан ҳолда белгиланади.

Худудлар пиёдалар ҳаракатининг интенсивлигидан келиб чиқиб қуйидагича тоифаланади:

биринчи тоифа — 1 соатда 50 кишигача;

иккинчи тоифа — 1 соатда 50 дан 100 кишигача;

учинчи тоифа — 1 соатда 100 кишидан ортиқ.

Пиёдалар ҳаракатининг интенсивлиги, кенглиги 0,75 метр бўлган пиёдалар йўлакчасида эрталаб ва кечкурун энг кўп ҳаракатланиш вақтини (пиёдаларнинг ҳар иккала томонга ҳаракатланишининг йиғиндисини инобатга олган ҳолда) ҳисобга олган ҳолда аниқланади.

15. Қуйидагилар:

Худудларни супуриш учун ходимларнинг меъёрланган сони мазкур Йўриқноманинг 2-илоvasи 1-жадвалига;

Гранит ва мрамар зинапоялар ҳамда майдончаларни тозалаш учун ходимларнинг меъёрланган сони мазкур Йўриқноманинг 2-илоvasи 2-жадвалига;

Газонни тасодифий ахлатлардан тозалаш учун ходимларнинг меъёрланган сони мазкур Йўриқноманинг 2-илоvasи 3-жадвалига;

Худудларга қўлда шланг ёрдамида сув сепиш учун ходимларнинг меъёрланган сони мазкур Йўриқноманинг 2-илоvasи 4-жадвалига;

Ахлат қутиларини тозалаш ва ювиш учун ходимларнинг меъёрланган сони мазкур Йўриқноманинг 2-илоvasи 5-жадвалига;

Қорни супуриш учун ходимларнинг меъёрланган сони мазкур Йўриқноманинг 2-илоvasи 6-жадвалига;

Қиш вақтида худудларга кум сепиш учун ходимларнинг меъёрланган сони мазкур Йўриқноманинг 2-илоvasи 7-жадвалига;

Худудларни қотиб қолган қор ва муздан тозалаш учун ходимларнинг меъёрланган сони мазкур Йўриқноманинг 2-илоvasи 8-жадвалига;

Йўллар ва сунъий иншоотларни тозалаш учун ходимларнинг меъёрланган сони мазкур Йўриқноманинг 2-илоvasи 9-жадвалига мувофиқ белгиланади.

3-§. Санитария жиҳатидан йиғиш ишларида банд бўлган асосий ишлаб чиқариш ходимларининг меъёрланган сонини аниқлаш

16. Санитария жиҳатидан йиғиш таркибига қуйидагилар киради: каттиқ майший чиқиндиларни вақтинчалик пунктларга йиғиш ва саралаб ажратиш;

каттиқ майший чиқиндиларни кузовли ахлат машиналари (самосваллар, бортли юк автомобиллари)га юклаш ва уларни полигонда тушириш;

суяқ ахлатларни цистерналарга тортиб олиш ва уларни белгиланган жойларга тўкиш.

17. Санитария жиҳатидан йиғиш ишларида банд бўлган ходимларнинг

штат бўйича сони ихтисослаштирилган транспорт воситалари (ахлат ташиш машиналари, самосваллар, бортли юк автомобиллари, прицеп ва махсус мосламали тракторлар, автогрейдерлар ва ҳаракатланувчи составнинг бошқа турлари) сонидан келиб чиқиб белгиланади.

18. Транспорт воситалари ҳайдовчиларининг штат бўйича сони, транспорт воситасидан 1,5 смена давомида фойдаланиш шarti билан, ундан йилига 365 кун фойдаланиш ҳамда меҳнат таътилининг чекланган вақти ва ходимнинг вақтинчалик меҳнатга лаёқатсизлиги (9%) дан келиб чиқиб белгиланади.

Ҳайдовчиларнинг штат бўйича сонини аниқлаш учун мавжуд транспорт воситаларининг сони 1,5 га (транспорт воситасининг ўрнатилган смена иши) кўпайтирилади, ҳосил бўлган сон транспорт воситасидан йил давомида фойдаланиладиган календарь кунлар (365 кун) ва ходимнинг йил давомида нормал шароитларда ишлайдиган кунлари (256 кун) ўртасидаги нисбатини кўрсатадиган коэффициентга бўлинади, бундан ҳосил бўлган сон йиллик иш вақти фондига нисбатан меҳнат таътилида бўлган вақт ва вақтинчалик меҳнатга лаёқатсизлик вақти йиғиндиларини (жами 9%) кўрсатадиган коэффициентга кўпайтирилади.

Ҳайдовчиларнинг штат бўйича сони санитария жихатидан йиғиш ишларида фойдаланиладиган барча транспорт воситаларига ҳисобланганда қуйидаги формула бўйича аниқланади:

$$N_b = N_{тс} * 1,5 * (365 : 256) * (1,09) \text{ бунда:}$$

N_b — транспорт воситаларининг штат бўйича сони;

$N_{тс}$ — санитария жихатидан йиғиш ишларида фойдаланиладиган транспорт воситалари сони.

Масалан, битта транспорт воситасининг нормал ҳолда ишини таъминлаш учун ҳайдовчиларнинг меъёрланган сони 2,29 ни ташкил этади (1 * 1,5 * 1,4 * 1,09.)

19. Қаттиқ маиший чиқиндиларни юклаш ишларида банд бўлган ходимларнинг штат бўйича сони транспорт воситаларига юклашнинг қуйидаги ўзига хос хусусиятларидан келиб чиқиб белгиланади:

контейнер типидagi ахлат машинасини юклаш (тушириш)да хизмат кўрсатувчи ишчиларнинг сони тегишли транспорт воситасининг ҳайдовчилари сонига тенг бўлиши;

транспорт воситасига қўлда паншаха ёки белкурак билан юклаш (тушириш) ишларини бажаришда хизмат кўрсатувчи ишчилар сонининг икки мартага ошиши (тегишли транспорт воситасининг битта ҳайдовчисига иккита хизмат кўрсатувчи ишчи тўғри келиши зарур).

4-§. Санитария жиҳатидан тозалаш ишларида банд бўлган асосий ишлаб чиқариш ходимларининг меъёрланган сонини аниқлаш

20. Санитария жиҳатидан тозалаш таркибига қуйидагилар киради:

а) ёзги тозалаш:

кўча ва майдонларни супуриш-тозалаш машиналари билан тозалаш;

кўча ва майдонларни сув сепиш машиналари билан ювиш ва сув сепиш.

б) қишки тозалаш:

плугли-шеткали қор кураш машиналари билан қорни супуриш ва кураш;

қорни автогрейдер ва бульдозерлар ёрдамида, қор уюмларини ташкил этган ҳолда кураш;

роторли қор тозаловчи машиналар ёрдамида қорни четга суриш, қор юкловчи машиналар ёрдамида, қорни машиналарга юклаган ҳолда чиқариб ташлаш;

йўлнинг ҳаракатланиш қисмига қум-тузли аралашма ёки хлорид сепиш; қотиб қолган қор ва музларни бартараф этиш;

лойқа тортувчи машиналар ёрдамида ёмғир сувини оқизадиган канализация қудуқларидаги тиндиргичларни тозалаш.

21. Санитария жиҳатидан тозалаш ишларида банд бўлган транспорт воситалари ҳайдовчилари (автомобиль ҳайдовчилари, тракторчилар, автогрейдер машинистлари)нинг сони мазкур Йўриқноманинг 18-бандида кўрсатилган усулда, транспорт воситалари бирлиги сонидан келиб чиқиб, ушбу транспорт воситаларидан фойдаланиш кўзда тутилган йил давомидаги чекланган кунлар сонидан келиб чиқиб аниқланади.

Масалан, қишки йиғиш вақтида тракторли юклаш машинасидан 30 кун давомида фойдаланилса, тракторчиларнинг ҳисобланган сони (трактордан бошқа мақсадларда фойдаланилишини ҳисобга олмаган ҳолда) 0,2 ни ташкил этади $(1 * 1,5 * (30 : 256) * 1,09)$.

22. Лойқа тортувчи машиналар ёрдамида ёмғир сувини оқизадиган канализация қудуқларидаги тиндиргичларни тозалаш ишларида (қудуқ копоқларини очиш-ёпиш, қудуқларни кўрикдан ўтказиш, тортувчи шлангларни қудуққа тушириш, чиқариш ва бошқа ишлар) банд бўлган ходимлар сони мазкур Йўриқноманинг 21-бандида кўрсатилган ҳисоб-китобларга мувофиқ, ихтисослашган транспорт воситалари (қолдиқ тортувчи машиналар) сонидан келиб чиқиб аниқланади.

5-§. Ирригация ишларида банд бўлган ирригаторларнинг меъёрланган сонини аниқлаш

23. Ирригация ишларида банд бўлган ходимларнинг меъёрланган сони мазкур Йўриқноманинг 3-илоvasи 1-жадвалида кўрсатилган тупроқ гуруҳи-

ни ҳисобга олган ҳолда, соатига қазиб чиқарилган тупроқ ҳажми (m^3) меъёрларидан келиб чиқиб белгиланади.

Ирригация ишларида банд бўлган ходимларнинг меъёрланган сонини аниқлашда, шунингдек шахсий эҳтиёжлар (ишларни бажаришда сарфланадиган чекланган вақтнинг 3%), дам олиш, жумладан меҳнат таътилига ажратилган вақт (6%) ҳамда меҳнатга вақтинчалик лаёқатсизлик даврига (3%) мўлжалланган вақтлар ҳисобга олинади.

Ходимларнинг меъёрланган сонини, аввалги йиллардаги ўртача иш ҳажмларидан келиб чиққан ҳолда белгилаш учун жорий йилга белгиланган иш ҳажмлари режаси аниқланиши зарур. Бунда, барча турдаги ирригация ишлари ҳисобга олинади.

24. Қўйидагилар:

Қопламаси бўлмаган 1 метр чуқурликдаги ариқларни чўкиндилардан тозалаш ва ўсимликларни юлиб ташлаш ишларини 2, 3 ва 4-разрядли ишчи-ирригаторлар томонидан бажариш учун ходимларнинг меъёрланган сони мазкур Йўриқноманинг 3-илоvasи 2-жадвалига;

Лотокли суғориш тизимини чўкиндилардан қўлда тозалаш ишларини 2, 3 ва 4-разрядли ишчи-ирригаторлар томонидан бажариш учун ходимларнинг меъёрланган сони мазкур Йўриқноманинг 3-илоvasи 3-жадвалига;

10 метр чуқурликдаги дюкер қудуқларини чўкиндилардан қўлда тозалаш ишларини 2, 3 ва 4-разрядли ишчи-ирригаторлар томонидан (ишлар 4 та ходимдан иборат звено томонидан бажарилади) бажариш учун ходимларнинг меъёрланган сони мазкур Йўриқноманинг 3-илоvasи 4-жадвалига;

Дюкер қувурини 2, 3 ва 4-разрядли ишчи-ирригаторлар томонидан чўкиндилардан қўлда тозалаш ишларини бажариш (ишлар 4 ходимдан иборат звено томонидан бажарилади) учун ходимларнинг меъёрланган сони мазкур Йўриқноманинг 3-илоvasи 5-жадвалига;

Узунлиги 10 метр бўлган қувурсимон кўприкчаларни 2, 3 ва 4-разрядли ишчи-ирригаторлар томонидан чўкиндилардан тозалаш ишларини бажариш учун ходимларнинг меъёрланган сони мазкур Йўриқноманинг 3-илоvasи 6-жадвалига;

Тупроқни қўлда қазиш, тупроқни юклаш ва тушириш ишларини 2, 3 ва 4-разрядли ишчи-ирригаторлар томонидан бажариш учун ходимларнинг меъёрланган сони мазкур Йўриқноманинг 3-илоvasи 7-жадвалига;

Ирригация тармоқларини майда таъмирлаш ишларини 2, 3 ва 4-разрядли ишчи-ирригаторлар томонидан бажариш учун ходимларнинг меъёрланган сони мазкур Йўриқноманинг 3-илоvasи 8-жадвалига мувофиқ белгиланади.

6-§. Кўкаламзорлаштириш ишларида банд бўлган кўкаламзорлаштириш хўжалиги ходимларининг меъёрланган сонини аниқлаш

25. Кўкаламзорлаштириш ишларида банд бўлган кўкаламзорлаштириш хўжалиги ходимларининг меъёрланган сони шаҳарлар ва аҳоли яшаш пункт-

ларини кўкаламзорлаштириш ишларини бажаришда вақт (ишлаб чиқариш) меъёрларидан келиб чиққан ҳолда белгиланади.

Кўкаламзорлаштириш хўжалиги ходимларининг меъёрланган сонини аниқлашда дам олиш вақти, шу жумладан меҳнат таътили (6%) ва ҳисобланган вақтинчалик меҳнатга лаёқатсизлик даври (3%) ҳисобга олинади.

26. Кўкаламзорлаштириш ишларида банд бўлган 2, 3 ва 4-разрядли кўкаламзорлаштирувчи (яшил хўжалик ишчи)лари томонидан ўсимликлар (кўчатлар)ни экиш ва уларни парвариш қилиш учун ходимларнинг меъёрланган сони мазкур Йўриқноманинг 4-иловасига мувофиқ белгиланади.

27. Кўкаламзорлаштириш ишларини бажаришда банд бўлган транспорт воситалари ҳайдовчилари сонини аниқлаш мазкур Йўриқноманинг 18-бандига мувофиқ амалга оширилади.

IV. Асосий ишлаб чиқариш ходимларининг алоҳида лавозимларини жорий этиш шартлари

28. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 1 апрелдаги 91-сон «Ободонлаштириш ходимларини моддий рағбатлантиришни кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорига мувофиқ асосий ишлаб чиқариш ходимларининг мазкур Йўриқноманинг 1-иловасида кўрсатиб ўтилган лавозимларидан ташқари бошқармаларда зарур ҳолларда мазкур Йўриқноманинг 5-иловасига мувофиқ асосий ишлаб чиқариш ходимларининг алоҳида лавозимлари киритилиши мумкин.

V. Ёрдамчи ходимлар сонини аниқлаш

29. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги ҳамда Молия вазирлигининг 2003 йил 22 сентябрдаги «Ходимлар сонини тартибга солиш ва бошқарув таркибини таъминлаш учун харажатларни мақбуллаш бўйича норматив ҳужжатларни тасдиқлаш тўғрисида»ги 58 ва 116-сонли қарори (рўйхат рақами 1288, 2003 йил 9 декабрь) билан тасдиқланган Қўлланмага ҳамда мазкур Йўриқноманинг 1-иловасига мувофиқ бошқарув ходимларининг меъёрланган сони 50 дан кам этиб белгиланган ҳолларда, бошқарув ва ёрдамчи ходимларнинг бир-бирига нисбати битта бирлик бошқарув ходими учун 0,39 бирлик ёрдамчи ходимга тенг бўлади.

Ёрдамчи ходимларнинг сони қуйидаги формулага мувофиқ белгиланади:

$$N_{вс} = N_{уп} * 0,39 \text{ бунда:}$$

$N_{вс}$ — ёрдамчи ходимларнинг меъёрланган сони;

$N_{уп}$ — бошқарув ходимларининг сони;

0,39 — бошқарув ва ёрдамчи ходимларнинг белгиланган меъёрланган сони нисбатини кўрсатувчи коэффициент.

30. Ёрдамчи ходимлар лавозимларининг номлари Ўзбекистон Республи-

каси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги ҳамда Молия вазирлигининг 2003 йил 22 сентябрдаги «Ходимлар сонини тартибга солиш ва бошқарув таркибини таъминлаш учун харажатларни мақбуллаш бўйича норматив ҳужжатларни тасдиқлаш тўғрисида»ги 58 ва 116-сонли қарори (рўйхат рақами 1288, 2003 йил 9 декабрь) билан тасдиқланган Қўлланманинг 1-иловасига мувофиқ белгиланади.

VI. Яқуний қоида

31. Мазкур Йўриқнома Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги билан келишилган.

Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазири в.б.

А. ХАИТОВ

2009 йил 15 июнь

Туман (шаҳар) ободонлаштириш бошқармалари ходимларининг меъёрланган сонини белгилаш тўғрисидаги йўриқномага
1-ИЛОВА

Бошқарув ва муҳандис-техник ходимларнинг меъёрланган сони

Бошқарув ходимлари ва муҳандис-техник ходимлар лавозим номлари	Бошқарма бўйича бирлик сони	
	Биринчи гуруҳ	Иккинчи гуруҳ
Тошкент шаҳри, Нукус шаҳри, вилоят марказлари ва Тошкент шаҳри туманлари ободонлаштириш бошқармалари	Тошкент шаҳри, Нукус шаҳри, вилоят марказлари ва Тошкент шаҳри туманлари ободонлаштириш бошқармалари	Шаҳарлар ва туманлар ободонлаштириш бошқармалари
Бошқарма бошлиғи	1	1
Бошқарма бошлиғининг ўринбосари	1	0
Бош муҳандис	1	1
Ихтисослаштирилган бошқарма, бўлим (кадрлар бўлиmidан ташқари), хизмат, участка бошлиғи	4-5	3-4
Бош бухгалтер	1	1
Бош иқтисодчи, бош агроном, бош механик	6	5
шу жумладан бош механик	50 дан ортиқ техника бирлиги мавжуд ҳолларда	
Етакчи мутахассислар: муҳандис (барча мутахассисликлар бўйича), агроном, иқтисодчи, бухгалтер, механик	7	6
Мутахассислар: муҳандислар ва техниклар (барча мутахассисликлар бўйича), агроном, иқтисодчи, бухгалтер, механик, диспетчер, безакчи рассом	10	8

Бошқарув ходимлари ва муҳандис-техник ходимлар лавозим номлари	Бошқарма бўйича бирлик сони	
	Биринчи гуруҳ	Иккинчи гуруҳ
	Тошкент шаҳри, Нукус шаҳри, вилоят марказлари ва Тошкент шаҳри туманлари ободонлаштириш бошқармалари	Шаҳарлар ва туманлар ободонлаштириш бошқармалари
шу жумладан агроном	10 га кўкаламзорлаштириладиган ер майдонига 1 та бирлик	
Кадрлар бўлими бошлиғи	1	1
Жами меъёрланган сони	33	27

Туман (шаҳар) ободонлаштириш
бошқармалари ходимларининг меъёрланган
сонини белгилаш тўғрисидаги йўриқномага
2-ИЛОВА

Худудларни супуриш учун ходимларнинг меъёрланган сони

1-жадвал

Худуд тоифаси ва қоплама тури	Ҳар 1000 м ² майдонга нисбатан вақт меъёрлари (дақиқада)	Беш кунлик иш ҳафтаси ўрнатилганда ўртача йиллик даврийлик (баҳор, ёз, куз) (марта ҳисобда)	Ҳар 1000 м ² майдонга йил давомида сарфланадиган вақт (соатда)	Ҳар 1000 м ² майдонга йилига белгиланган ходимларнинг меъёрланган сони
Биринчи тоифа				
такомиллаштирилган қоплама	100,1	110	183,5	0,09
такомиллаштирилмаган қоплама	134,4	221	495	0,24
қопламасиз	156,8	442	1155	0,56
Иккинчи тоифа				
такомиллаштирилган қоплама	112	110	205,3	0,1
такомиллаштирилмаган қоплама	168	221	618,8	0,3
қопламасиз	212,8	442	1567,6	0,77
Учинчи тоифа				
такомиллаштирилган қоплама	168	110	308	0,15
такомиллаштирилмаган қоплама	224	221	825,1	0,40
қопламасиз	235,2	442	1732,6	0,85

Мазкур жадвалда худудларни супуришда ходимларнинг меъёрланган сони ахлатни белгиланган жойгача транспортировка қилишни ҳисобга олган ҳолда бир йилда 1000 м² майдонни супуришга сарфланадиган вақтдан келиб чиқиб ҳисобланган.

Худудни супуришда банд бўлган ходимларнинг, талаб этиладиган штат бирлигини аниқлашда, ҳақиқатда супуриладиган майдон м² да, худуд тоифалари ва қоплама турларига кўра алоҳида аниқланади.

Супуриладиган худуднинг ҳақиқий майдони 1000 га бўлинади ва ҳосил

бўлган сон супуриладиган 1000 м² майдонни супуриш учун зарур бўлган ходимларнинг меъёрланган сонига кўпайтирилади.

Масалан, шаҳар типигаги посёлкада биринчи тоифа такомиллаштирилмаган қопламали, супуриладиган майдон 3500 м² ни ташкил этса, қопламасиз майдон 2300 м² ни ташкил этади. Бунда, бир йилда талаб этиладиган ходимларнинг сони 2,13 кишини ташкил этади (3500 : 1000 * 0,24) + (2300 : 1000 * 0,56).

Гранит ва мрамар зинапоялар ҳамда майдончаларни тозалаш учун ходимларнинг меъёрланган сони

2-жадвал

Ишлар тури	Ҳар 1000 м ² майдонга нисбатан вақт меъёрлари (дақиқада)	Беш кунлик иш ҳафтаси ўрнатилганда ўртача йиллик даврийлик (марта ҳисобда)	Ҳар 1000 м ² майдонга йил давомида сарфланадиган вақт (соатда)	Ҳар 1000 м ² майдонга йилига белгиланган ходимларнинг меъёрланган сони
Супуриш	171,4	52	148,5	0,07
Қор қураш	926,2	30	463,1	0,23
Ювиш	1702,4	52	1475,4	0,72
Жами барча иш турларига кўра				1,02

Гранит ва мрамар зинапояларни тозалашда банд бўлган ходимларнинг штат бирлиги бўйича сонини аниқлаш учун барча уч турдаги ишлардаги меъёрланган сон йиғиндиси ҳисобланади.

Гранит ва мрамар зинапояларни тозалаш операцияларини бажариш учун зарур бўлган ходимлар сони, зинапояларнинг ҳақиқий майдони 1000 га бўлинади ва ҳосил бўлган сон белгиланган меъёрланган сонга кўпайтирилади.

Масалан, шаҳар типигаги посёлкада мрамар зинапоялар ва майдончаларнинг майдони 1850 м². Ҳар йили зарур бўлган ходимларнинг сони 1,90 кишини ташкил этади. (1850 : 1000 * 1,02).

Газонни тасодифий ахлатлардан тозалаш учун ходимларнинг меъёрланган сони

3-жадвал

Ишлар тури	Ҳар 1000 м ² майдонга нисбатан вақт меъёрлари, (дақиқада)	Беш кунлик иш ҳафтаси ўрнатилганда ўртача йиллик даврийлик, (марта ҳисобда)	Ҳар 1000 м ² майдонга йил давомида сарфланадиган вақт (соатда)	Ҳар 1000 м ² майдонга йилига белгиланган ходимларнинг меъёрланган сони
Газонни қўлда тозалаш	100,8	32	53,8	0,03

**Худудларга қўлда шланг ёрдамида сув сепиш учун
ходимларнинг меъёрланган сони**

4-жадвал

Худудлар тоифаси	Ҳар 1000 м ² майдонга нисбатан вақт меъёрлари (дақиқада)	Беш кунлик иш ҳафтаси ўрнатилганда ўртача йиллик даврийлик (баҳор, ёз, куз) (марта ҳисобда)	Ҳар 1000 м ² майдонга йил давомида сарфланадиган вақт (соатда)	Ҳар 1000 м ² майдонга йилига белгиланган ходимларнинг меъёрланган сони
Биринчи тоифа	44,8	24	17,9	0,01
Иккинчи тоифа	78,4	24	31,4	0,015
Учинчи тоифа	89,6	24	35,8	0,018

**Ахлат қутиларини тозалаш ва ювиш учун ходимларнинг
меъёрланган сони**

5-жадвал

Ишлар тури	Ҳар 100 та қути учун ўрнатилган вақт меъёрлари (дақиқада)	Беш кунлик иш ҳафтаси ўрнатилганда ўртача йиллик даврийлик (марта ҳисобда)	Ҳар 100 та қути учун йил давомида сарфланадиган вақт (соатда)	Ҳар 100 та қути учун йилига белгиланган ходимларнинг меъёрланган сони
Қутини ахлатдан тозалаш	262,1	260	1135,7	0,55
Қутини ювиш	317	52	274,7	0,13
Жами барча турдаги ишлар бўйича				0,68

Қорни супуриш учун ходимларнинг меъёрланган сони

6-жадвал

Худудлар тоифаси	Ҳар 1000 м ² майдонга нисбатан вақт меъёрлари (дақиқада)	Беш кунлик иш ҳафтаси ўрнатилганда ўртача йиллик даврийлик (марта ҳисобда)	Ҳар 1000 м ² майдонга йил давомида сарфланадиган вақт (соатда)	Ҳар 1000 м ² майдонга йилига белгиланган ходимларнинг меъёрланган сони
Биринчи тоифа	134,4	60	134,4	0,06
Иккинчи тоифа	156,8	90	235,2	0,12
Учинчи тоифа	190,4	180	571,2	0,28

Қор супуриш ишларида банд бўлган ходимларнинг штат бўйича сонини аниқлаш учун, ҳақиқатда супуриладиган майдон ҳудуд тоифаларига кўра алоҳида м² ларда аниқланади.

Бунда, ҳар бир қор супуриладиган ҳудуд тоифасининг ҳақиқий майдони 1000 га бўлинади ва ҳосил бўлган сон 1000 м² супуриладиган майдон учун зарур бўлган ходимларнинг меъёрланган сонига кўпайтирилади.

**Қиш вақтида ҳудудларга қум сепиш учун ходимларнинг
меъёрланган сони**

7-жадвал

Ҳудудлар тоифаси	Ҳар 1000 м ² майдонга нисбатан вақт меъёрлари (дақиқада)	Беш кунлик иш ҳафтаси ўрнатилганда ўртача йиллик даврийлик (марта ҳисобда)	Ҳар 1000 м ² майдонга йил давомида сарфланадиган вақт (соатда)	Ҳар 1000 м ² майдонга йилига белгиланган ходимларнинг меъёрланган сони
Биринчи тоифа (қум сепиш)	156,8	13	33,9	0,015
Иккинчи тоифа (қум сепиш)	179,2	13	38,8	0,02
Учинчи тоифа (қум сепиш)	201,6	13	43,7	0,022
Қум тайёрлаш (транспортировка қилиш, элаш)	125,8	13	27,3	0,015

Қум тайёрлаш учун сарфланадиган вақт ва ходимларнинг меъёрланган сони 1000 м² га тенг майдонга қум сепиш ишларига сарфланадиган вақтга қўшилади.

**Ҳудудларни қотиб қолган қор ва муздан тозалаш учун
ходимларнинг меъёрланган сони**

8-жадвал

Ҳудудлар тоифаси	Ҳар 1000 м ² майдонга нисбатан вақт меъёрлари (дақиқада)	Беш кунлик иш ҳафтаси ўрнатилганда ўртача йиллик даврийлик (марта ҳисобда)	Ҳар 1000 м ² майдонга йил давомида сарфланадиган вақт (соатда)	Ҳар 1000 м ² майдонга йилига белгиланган ходимларнинг меъёрланган сони
Биринчи тоифа	6809,6	10	1134,9	0,56
Иккинчи тоифа	7604,8	10	1267,5	0,62
Учинчи тоифа	8859,2	10	1476,5	0,72

**Йўллар ва сунъий иншоотларни тозалаш учун ходимларнинг
меъёрланган сони**

9-жадвал

Ишлар тури	Ҳар 1000 м ² майдонга нисбатан вақт меъёрлари (дақиқада)	Ўртача йиллик даврийлик (марта ҳисобда)	Ҳар 1000 м ² майдонга йил давомида сарфланадиган вақт (соатда)	Ҳар 1000 м ² майдонга йилига белгиланган ходимларнинг меъёрланган сони
Машиналар ҳаракатининг интенсивлиги қуйидагича бўлган йўллар, пидедалар йўлакчалари, йўл чеккалари, сунъий иншоотларни супуриш:				
соатига 1500 тагача	291,2	290	1407,5	0,69
соатига 1500 дан ортиқ	403,2	290	1948,8	0,95

Ишлар тури	Ҳар 1000 м ² майдонга нисбатан вақт меъёрлари (дақиқада)	Ўртача йиллик даврийлик (марта ҳисобда)	Ҳар 1000 м ² майдонга йил давомида сарфланадиган вақт (соатда)	Ҳар 1000 м ² майдонга йилга белгиланган ходимларнинг меъёрланган сони
Пиёдалар ҳаракатланиши интенсивлиги қуйидагича бўлган, турар уйларга туташмаган пиёдалар йўлакчаларини суғуриш:				
соатига 500 кишигача	145,6	290	703,7	0,35
соатига 500 кишидан ортиқ	179,2	290	866,1	0,42
Зинапоя майдончаларини суғуриш	918,4	290	4438,9	2,17
Темир-бетон плиталар орасидаги ўсган ўтларни тозалаш	1243,2	7	145,1	0,07
Йўл чеккалари ва бордюларни чанг ва ифлосланишдан тозалаш	302,4	12	60,5	0,03
Мармар қопламани намли артиш	806,4	290	3897,6	1,91
Мармар қопламани ювувчи воситалар билан ювиш	2587,2	4	172,5	0,08
Мармар қопламаларни шланг ёрдамида ювиш	86,2	8	11,5	0,01
Бекатларни чанг ва ифлосланишдан тозалаш	1960	290	9473,3	4,6

Туман (шаҳар) ободонлаштириш бошқармалари ходимларининг меъёрланган сонини белгилаш тўғрисидаги йўриқномага
3-ИЛОВА

Тупроқ гуруҳи

1-жадвал

Т/р	Юмшатиш усули	Тупроқ гуруҳи
1.	Белкуракларда	I
2.	Киркалардан тез-тез фойдаланган ҳолда белкуракларда	II
3.	Киркаларда, шунингдек қисман ломлар ёки пневматик синдирувчи болгалар ёрдамида	III

**Қопламаси бўлмаган 1 метр чуқурликдаги ариқларни
чўкиндилардан тозалаш ва ўсимликларни юлиб ташлаш
ишларини 2, 3 ва 4-разрядли ишчи-ирригаторлар томонидан
бажариш учун ходимларнинг меъёрланган сони**

2-жадвал

Тупроқ гуруҳи	Ҳар 1 м ³ учун вақт меъёри (дақиқада)	Беш кунлик иш ҳафтаси ўрнатилганда битта ходим учун бир йилга белгиланган меъёр (м ³ да)	Бир йилда 1000 м ³ тупроқ қазиш ишларини бажариш учун талаб этиладиган ходимларнинг меъёрланган сони
I	229,8	532,9	1,88
II	262,1	467,2	2,14
III	301,1	406,7	2,46

Қопламасиз ариқларнинг чуқурлиги 0,5 метрдан кам бўлган ҳолларда бир йилда 1000 м³ ер қазиш ишларини бажариш учун талаб этиладиган ходимларнинг меъёрланган сонига нисбатан 0,8 миқдордаги камайтириш коэффициенти, ариқ чуқурлиги бир метрдан ортиқ бўлган ҳолларда эса 1,1 миқдордаги кўпайтириш коэффициенти қўлланилади.

**Лотокли суғориш тизимини чўкиндилардан қўлда тозалаш
ишларини 2, 3 ва 4-разрядли ишчи-ирригаторлар томонидан
бажариш учун ходимларнинг меъёрланган сони**

3-жадвал

Тупроқ гуруҳи	Ҳар 1 м ³ учун вақт меъёри (дақиқада)	Беш кунлик иш ҳафтаси ўрнатилганда битта ходим учун бир йилга белгиланган меъёр (м ³ да)	Бир йилда 1000 м ³ тупроқ қазиш ишларини бажариш учун талаб этиладиган ходимларнинг меъёрланган сони
I	114,2	1072,3	0,93
II	141,1	867,9	1,15
III	201,6	607,4	1,65

**10 метр чуқурликдаги дюкер қудуқларини чўкиндилардан
қўлда тозалаш ишларини 2, 3 ва 4-разрядли ишчи-
ирригаторлар томонидан (ишлар 4 та ходимдан иборат
звено томонидан бажарилади) бажариш учун
ходимларнинг меъёрланган сони**

4-жадвал

Чўкинди- ларнинг қалинлиги (метрда)	Ҳар 1 м ³ учун вақт меъёри (дақиқада)	Беш кунлик иш ҳафтаси ўрнатилганда битта ходим учун бир йилга белгиланган меъёр (м ³ да)	Бир йилда 1000 м ³ қуйқаларни чиқариб ташлаш ишларини бажариш учун талаб этиладиган ходимлар- нинг меъёрланган сони
0,5 гача	1088,6	112,5	8,9
0,5-0,8	1149,1	106,6	9,4
0,8-1,1	1276,8	95,9	10,4
1,1 – 1,4	1397,8	87,6	11,4
1,4-1,7	1518,7	80,6	12,4
1,7-2,0	1639,7	74,7	13,4

Дюкер қудуғининг чуқурлиги 10 метрдан кам бўлган ҳолларда ҳар бир метр учун ходимлар сонининг меъёри 5 % га камаяди. Қудуқ чуқурлиги 10 метрдан ортиқ ҳолларда ҳар бир метр учун ходимларнинг меъёрланган сони 20% га ошади.

Масалан, дюкер қудуғининг чуқурлиги 12 метрни ташкил этган ҳолда 1000 м² чўкиндиларни чиқариб ташлаш учун талаб этиладиган ходимларнинг меъёрланган сони йилига 18,8 кишини ташкил этади (13,4 * 40%).

Ушбу меъёрларда дюкер қудуқларини тозалаш бўйича барча ишлар, жумладан асбоб-ускуналарни тайёрлаш ишлари ҳисобга олинган.

**Дюкер қувурини 2,3 ва 4-разрядли ишчи-ирригаторлар
томонидан чўкиндилардан қўлда тозалаш ишларини бажариш
(ишлар 4 ходимдан иборат звено томонидан бажарилади) учун
ходимларнинг меъёрланган сони**

5-жадвал

Дюкер қувури диаметри (метрда)	Ҳар 1 м ³ учун вақт меъёри (дақиқада)	Беш кунлик иш ҳафтаси ўрнатилганда битта ходим учун бир йилга белгиланган меъёр (м ³ да)	Бир йилда 1000 м ³ қуйқаларни чиқариб ташлаш ишларини бажариш учун талаб этиладиган ходимлар- нинг меъёрланган сони
1,0	799,7	153,1	6,53
0,8	887,0	138,1	7,24
0,5	1014,7	120,7	8,3

10 метрдан ошган ҳар бир метр учун ходимларнинг меъёрланган сонига нисбатан 1,2 коэффициенти қўлланилади.

**Узунлиги 10 метр бўлган қувурсимон кўприкчаларни
2, 3 ва 4-разрядли ишчи-ирригаторлар томонидан
чўкиндилардан тозалаш ишларини бажариш учун
ходимларнинг меъёрланган сони**

6-жадвал

Кувур диаметри (метрда)	Ҳар 1 м ³ учун вақт меъёри (дақиқада)	Беш кунлик иш ҳафтаси ўрнатилганда битта ходим учун бир йилга белгиланган меъёр (м ³ да)	Бир йилда 1000 м ³ қуйқаларни чиқариб ташлаш ишларини бажариш учун талаб этиладиган ходимларнинг меъёрланган сони
250	302,4	404,9	2,45
350	255,4	479,5	2,1
500	228,5	535,9	1,87

10 метрдан ошган ҳар бир метр учун ходимларнинг меъёрланган сонига нисбатан 1,2 коэффициенти қўлланилади.

**Тупроқни қўлда қазиш, тупроқни юклаш ва тушириш
ишларини 2, 3 ва 4-разрядли ишчи-ирригаторлар томонидан
бажариш учун ходимларнинг меъёрланган сони**

7-жадвал

Тупроқ гуруҳи, автомобиль тури	Ҳар 1 м ³ учун вақт меъёри (дақиқада)	Беш кунлик иш ҳафтаси ўрнатилганда битта ходим учун бир йилга белгиланган меъёр (м ³ да)	Бир йилда 1000 м ³ тупроқ қазиш ишларини бажариш учун талаб этиладиган ходимларнинг меъёрланган сони
I гуруҳ, бортли а/м	33,6	3644,6	0,27
I гуруҳ, самосвал	34,9	3508,9	0,28
II гуруҳ, бортли а/м	39,6	3092,4	0,32
II гуруҳ, самосвал	41,0	2986,8	0,33
III гуруҳ, бортли а/м	51,7	2368,7	0,42
III гуруҳ, самосвал	54,4	2251,1	0,44

Асбоб-ускуналарга ёпишқоқ тупроқни қазиш, юклаш ва тушириш ишларини бажариш ҳолларида, шунингдек қотиб кетган тупроқни қазиш ишларини бажаришда ходимларнинг меъёрланган сонига нисбатан: I гуруҳ тупроқлари учун 1,12 ва бошқа гуруҳ тупроқлари учун 1,3 коэффициенти қўлланилади.

**Ирригация тармоқларини майда таъмирлаш ишларини
2, 3 ва 4-разрядли ишчи-ирригаторлар томонидан бажариш
учун ходимларнинг меъёрланган сони**

8-жадвал

Ишлар тури, тупроқ гуруҳи	Ҳар 1 м ³ учун вақт меъёри (дақиқада)	Беш кунлик иш ҳафтаси ўрнатилганда битта ходим учун бир йилга белгиланган меъёр (м ³ да)	Бир йилда 1000 м ³ қуйқаларни тозалаш ишларини бажариш учун талаб этиладиган ходимларнинг меъёрланган сони
Музлаган тупроқни қозиш			
I гуруҳ	80,6	1519,3	0,66
II гуруҳ	120,9	1012,9	0,99
III гуруҳ	194,9	628,3	1,59
Музламаган тупроқни қозиш			
I гуруҳ	60,5	2024,1	0,49
II гуруҳ	87,4	1387,4	0,72
III гуруҳ	141,1	867,9	1,15
Музлаган тупроқни пневматик болгадан фойдаланган ҳолда қозиш			
I гуруҳ	151,2	809,9	1,23
II гуруҳ	171,4	714,5	1,40
III гуруҳ	225,1	544,0	1,84

Туман (шаҳар) ободонлаштириш
бошқармалари ходимларининг меъёрланган
сонини белгилаш тўғрисидаги йўриқномага
4-ИЛОВА

**Кўкаламзорлаштириш ишларида банд бўлган 2, 3 ва
4-разрядли кўкаламзорлаштирувчи (яшил хўжалик
ишчи)лари томонидан ўсимликлар (кўчатлар)ни экиш ва
уларни парвариш қилиш учун ходимларнинг
меъёрланган сони**

Кўчатлар тури	Ўлчов бирлиги	Ҳар 100 м ² майдонга (100 дона) нисбатан вақт меъёрлари, соат *	Ишлаб чиқариш меъёри (киши/соат) (1 бир/3 гр)	Ҳар 1 га (10 000 м ²) майдонга ходимлар сони (100 м ² * 4 гр)	Битта ходим бир йилда хизмат кўрсатадиган меъёр (10000 м ² / 5 гр)
Майсалар	100 м ²	31,25	0,032	3,2	3125 м ²
Бир йиллик ўсимликлар	100 м ²	3,84	0,26	26	384,6 м ²
Гиламсимонлар	100 м ²	3,3	0,30	30	333,3 м ²
Кўп йиллик ўсимликлар	100 м ²	6,25	0,16	16	625,0 м ²
Арчали дарахтлар	100 дона	2,9	0,345	35	286 дона
Баргли дарахтлар	100 дона	2,9	0,345	35	286 дона
Яшил тўсиқ	100 дона	20,8	0,048	5	2000 дона
Атиргуллар	100 дона	18,2	0,055	6	1666 дона
Алоҳида буталар	100 дона	12,7	0,078	8	1250 дона

* Кўкаламзорлаштириш бўйича ишларни бажариш учун вақт меъёрлари, вақтни белгилаб кузатишлар (хронометраж) асосида қуйидаги формула бўйича аниқланади:

Механизациялашган ишлар учун:

$$N_{вр} = T_{оп} - \left(1 + \frac{T_{об} + T_{пз} + T_{отл}}{100}\right)$$

Кўлда бажариладиган ишлар учун:

$$N_{вр} = T_{оп} - \left(1 + \frac{T_{пз} + T_{отл}}{100}\right)$$

Бунда:

$N_{вр}$ — бажариладиган ишлар (ўлчов бирлиги) учун вақт меъёри, машина-соат, ишчи-соат;

$T_{оп}$ — бажариладиган ишлар (ўлчов бирлиги) учун кузатишлар асосида топиладиган тезкор вақт, машина-соат, ишчи-соат;

$T_{об}$, $T_{пз}$, $T_{отл}$ — иш жойига хизмат кўрсатиш, тайёрлов-якуний опера-

цияларни бажариш, дам олиш ва ижрочиларнинг шахсий эҳтиёжлари учун мўлжалланган вақтнинг (%ларда) тезкор вақтга нисбати.

Ишлаб чиқариш меъёрлари қуйидаги формула бўйича ҳисобланади:

$$\text{Нвир} = \frac{1}{\text{Нвр}}, \text{ бунда:}$$

Нвир — ишлаб чиқаришнинг соатбай меъёри, м², тн, кг, дона ва бошқа бирликларда;

Нвр — бажариладиган ишлар (ўлчов бирлиги) учун вақт меъёри, машина-соат, ишчи-соат.

Масалан, битта кўкаламзорлаштирувчи (яшил хўжалик ишчиси) учун майса экиш ва парвариш қилиш майдонига хизмат кўрсатиш учун белгиланган меъёрлар ҳисоб-китоби қуйидагича амалга оширилади:

$$10\,000 / 100 * 0,032 = 1 \text{ га (10\,000 м}^2\text{) майдонга 3,2 ишчи}$$

Бунда:

0,032 — ўлчовчига вақт меъёри (ишчи-соат);

100 м² — қабул қилинган ишлаб чиқаришнинг соатбай ўлчов бирлиги.

Битта ходим томонидан бир йилда хизмат кўрсатиш майдони 3125 м²ни (10 000 м² / 3,2 ишчи) ташкил этади.

Туман (шаҳар) ободонлаштириш бошқармалари ходимларининг меъёрланган сонини белгилаш тўғрисидаги йўриқномага 5-ИЛОВА

Асосий ишлаб чиқариш ходимларининг алоҳида лавозимларини жорий этиш шартлари

Лавозим номлари, разрядлар диапазони	Лавозимни жорий этиш шартлари	Бошқармалар учун бирликларнинг меъёрланган сони
Участка устаси	30 — 40 та ишчига 1 та бирлик	Ишчилар сонидан келиб чиқиб
Бригадир	30 — 40 та ишчига 1 та бирлик	Ишчилар сонидан келиб чиқиб
Электр-газ пайвандловчи (1 — 6-разрядли газпайвандловчи, электр пайвандловчи)	Иш сменаси давомида иш билан таъминлаш даражасини ҳисобга олган ҳолда, пайванд ишларини бажариш зарурати	2,0
2 — 6 разрядли электр асбоб-ускуналарини таъмирлайдиган ва уларга хизмат кўрсатадиган электр монтажчи	2 даражадан паст бўлмаган камидан 100 комплект электр жиҳозларининг мавжудлиги	1,0
2 — 5 разрядли электрчи	500 бирлик ёритиш ускуналари учун 1 та бирлик	Ёритиш бирликларининг сонидан келиб чиқиб

Лавозим номлари, разрядлар диапозони	Лавозимни жорий этиш шартлари	Бошқармалар учун бирликларнинг меъёрланган сони
2 — 4 разрядли электр моторлар моторчиси	100 та бирлик электр моторлари учун 1 та бирлик	Электр моторлари бирликларининг сонидан келиб чиқиб
4 — 6 разрядли созловчи-механик	Иш сменаси давомида иш билан таъминланишини ҳисобга олган ҳолда металл ва ёғочга ишлов бериш станокларининг мавжудлиги ҳолларида	1,0
2 — 6 разрядли таъмирловчи чилангар	Мунтазам равишда таъмирлаш ва сошлаш талаб этиладиган механизмлар мавжудлиги ҳолларида	2,0
2 — 5 разрядли барча номдаги чилангарлар	Таъмирланиши талаб этиладиган механизмлар, машиналар ва агрегатларнинг мавжудлиги ҳолларида	3,0
2 — 5 разрядли авточилангарлар	Ҳар 10 та бирлик автотранспорт воситалари учун 1 та бирлик	Автотранспорт воситаларининг сонидан келиб чиқиб
2 — 4 разрядли стропачилар	1 та бирлик юк кўтариш жиҳози (автокран) учун 1 та бирлик	Юк кўтариш жиҳозларининг сонидан келиб чиқиб
2 — 5 разрядли насос қурилмаси машинисти	1 та бирлик кўчма ёки турғун насос қурилмаси ёки 20 та вертикал ва кузатув қудуқлари учун 1 та бирлик	Насос қурилмалари сонидан келиб чиққан ҳолда
3-4 разрядли асфальтловчи-бетонловчи	1 та бирлик учун йилига камида 10 000 м ² асфальт-бетон иш ҳажмларининг мавжудлиги	Асфальт-бетон иш ҳажмларидан келиб чиққан ҳолда
Дурадгор, ёғочга ишлов берувчи	Смена давомида иш билан таъминланганликни ҳисобга олган ҳолда, дурадгорлик ва ёғочга ишлов бериш бўйича иш ҳажмларининг мавжудлиги	2,0
Мироб (ариқ-дренаж тизимига сув беришни тартибга солувчи ишчи)	10 км ариқ тизими учун 1 та бирлик	Ариқ тизимининг узунлигидан келиб чиққан ҳолда
2-разрядли аккумуляторчи	100 та аккумулятор батареяси (автомобиллар, юклаш машиналари ва бошқалар учун) учун 1 та бирлик	Аккумуляторлар сонидан келиб чиққан ҳолда
Худудларни ташқи безатиш ишчиси	Ҳар 1000 м ² ташқи хизмат кўрсатиш бўйича иш ҳажмларига 1 та бирлик	Ташқи хизмат кўрсатиш иш ҳажмларидан келиб чиққан ҳолда
Қабристон назоратчиси	Қабристонда 1 та бирлик	1,0
Қабристон қоровули	Қабристонда 3 та бирлик (ишнинг сменалигидан келиб чиққан ҳолда)	3,0
Дафн маросими хизматлари ишчиси	Бир кунда 3 та кўмиш маросими ўтказишда 1 та бирлик	Бир кунда ўтказиладиган кўмиш маросимларидан келиб чиққан ҳолда
Истироҳат боғлари ва боғларда ҳожатхоналарни тозаловчи	1 — 3 та пулсиз хизмат кўрсатиладиган ҳожатхоналар учун 1 та бирлик	Ҳожатхоналар сонидан келиб чиққан ҳолда